

Vastineet, luonnosvaihe

PROJEKTIN NIMI Kunta/asiakas Pyhäjärven kaupunki Kaavan nimi Keskustan korttelin 1047 asemakaavan muutos	Kaavan laatija Iikka Ranta Arkkitehti YKS-298	Päiväys 03.02.2025
---	---	-----------------------

Asemakaavan luonnos oli yleisesti nähtävillä 09.10.-08.11.2024 valmisteluvaiheen kuulemista varten (AKL (ent. MRL) 62 § ja MRA 30 §). Kaavaluonnoksesta saatiin seuraavat lausunnot, joihin on laadittu vastineet.

1 Sisällysluettelo

Lausunnot	1
1. Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos (17.10.2024)	1
2. Elenia (1.11.2024)	1
3. Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia (7.11.2024)	2
4. Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö (1.10.2024)	3
5. Väylävirasto (5.11.2024)	3
6. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (8.11.2024)	5

Lausunnot

1. Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos (17.10.2024)

Pyhäjärven kaupunki on esittänyt Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitokselle lausuntopyyntönsä Pyhäjärven kaupungin keskustan korttelin 1047 asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavaluonnoksesta. Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa uuden antennimaston ja sen laitilan sijoittaminen korttelin 1047 tontin 1 eteläreunaan. Pelastusviranomaisen on tutustunut asiakirjoihin ja toteaa, ettei hankkeesta ole huomautettavaa.

Pelastusviranomaisen muistuttaa kuitenkin, että pelastuslain (379/2011) 30 S:n mukaan kunnan velvollisuus huolehtia alueellaan sammutusveden hankinnasta pelastuslaitoksen tarpeisiin sammutusvesisuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Kunnan tulee huolehtia sammutusveden ottopaikoista ja luonnonvesilähteistä. Tämä tulee huomioida myös uusien alueiden kaavoituksessa sekä kaavamuutoksissa. Sammutusvesijärjestelmä katsotaan riittävän tehokkaaksi, kun veden tuotto on yli 2000 l/min. Sammutusvesipisteen tulisi olla 300 metrin säteellä kaava-alueen kiinteistöistä. Kaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa vesihuoltolaitokselta, että riittävän tehokas vesiasema löytyy kaava-alueen sisältä tai sen välittömästä läheisyydestä. Pelastuslaitos arvioi palopostien ja vesiasemien tarpeen ja toimivuuden sekä hyväksyy niiden mitoituskriteerit, mallin ja sijainnin.

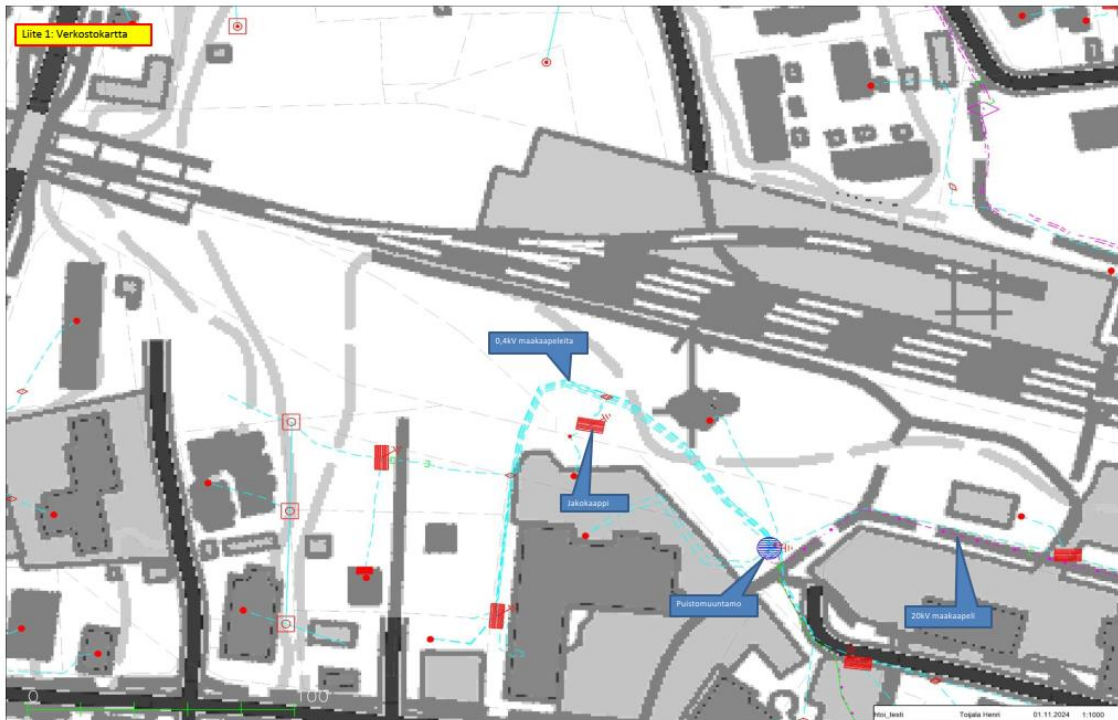
Vastine:

[Merkitään tiedoksi.](#)

2. Elenia (1.11.2024)

Kaavoitettavalla alueella sijaitsee Elenian verkkoa oheisen suuntaa antavan liitekartan mukaisesti. Työskenneltäessä ja rakennettaessa nykyisten sähköverkon rakenteiden

läheisyyteen tulee huomioida sähköturvallisuuden edellyttämät etäisyysvaatimukset. Elenia nykyisille rakenteille ei ole tarkoituksenmukaista varata kaavaan johtoalueita, mutta pyydämme huomioimaan, että mahdollisista ylimääräisistä johtomuutoksista aiheutuvat lisäkustannukset laskutetaan työn tilaajalta. Elenialla ei ole muuta huomauttamista asemakaavaan tai esitettyihin maankäyttöratkaisuihin.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

3. Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia (7.11.2024)

Pyhjärven kaupunki on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa Pyhjärven

kaupungin keskustan korttelin 1047 asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavaluonnoksesta. Tämä Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Asemakaavamuutos laaditaan noin 5800 m² suuruiselle alueelle Pyhjärven kaupungin

keskustan alueelle. Suunnittelualue sijaitsee junaradan eteläpuolella, junaradan ja liikerakennuksen välissä. Suunnittelualue rajoittaa pohjoispuolelta junarata, etelässä liikerakennus ja pysäköintialueita. Muutoin suunnittelualueen ympärillä on puustoa. Suunnittelualueen lähialue on osin rakennettua. Suunnittelualue on kaavoitettu liikerakentamista varten, tällä hetkellä alue on rakentamatonta ja puustoista. Hieman etäämmällä, suunnittelualueesta kaakkoon, on keskustan palveluita. Kaavamuutoksen tarkoituksena on mahdollistaa antennimaston ja sen laittilan sijoittaminen suunnittelualueelle.

Suunnittelualueella ei sijaitse muinaismuistolaille (295/1963) rauhoitettuja kiinteitä

muinaisjäännöksiä. Lähin kiinteä muinaisjäännös sijaitsee noin 530 metriä suunnittelualueesta kaakkoon (*Niemi*, muinaisjäännöstunnus 1000000394, kivikautinen asuinpaikka) ja koilliseen noin 735 metriä (*Mustaparta* (1000000398), kivikautinen asuinpaikka). Noin 290 ja 350 metrin

etäisyydellä sijaitsevat irtolöytöpaikat *Simuna* (1000015713) ja *Tikkala* (1000015703). Suunnittelualueen viimeisin arkeologinen inventointi on toteutettu Pyhäjärven kuntainventoinnin yhteydessä vuonna 1995 (Pyhäjärvi O.L. inventointi 1995, Mika Sarkkinen). Kaavaselostukseen tulee lisätä kohdetunnukset muinaisjäännösten nimien yhteyteen.

Suunnittelualue on rakentamatonta harustettua mastoa lukuun ottamatta. Sitä ennen osa alueesta on ollut peltona. Alueen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta riittää sen tilanteen toteaminen Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin ja tarkistuspäivämäärään viitaten kuten selostuksessa on tehty. Museo muistuttaa, että mikäli esimerkiksi rakentamistöiden yhteydessä tavataan merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä tai irtaimia muinaisesineitä, tulee työ muinaismuistolain 14 § sekä 16 § mukaisesti keskeyttää ja viipymättä ilmoittaa asiasta Pohjois-Pohjanmaan museoon (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi).

Osallisten listasta puuttuu alueellinen vastuumuseo eli Pohjois-Pohjanmaan museo.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja kaavaluonnoksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Vastine:

[Merkitään tiedoksi. Pohjois-Pohjanmaan museo lisätty osallisten listaan. Lisätään kaavaselostukseen kohdetunnukset muinaisjäännösten nimien yhteyteen.](#)

4. Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö (1.10.2024)

Pyhäjärven kaupunki on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa keskustan alueen asemakaavan korttelin 1047 muutosehdotuksesta. Tämä museon lausunto koskee arvokkaita maisema-alueita ja rakennettua kulttuuriympäristöä.

Suunnittelualue (noin 5800 m²) sijaitsee Pyhäjärven kaupungin keskustan alueella, junaradan ja liikerakennuksen välissä. Aluetta rajaa pohjoispuolelta junarata, etelässä liikerakennus ja pysäköintialueita. Muutoin suunnittelualueen ympärillä on puustoa. Kaavam muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa antennimaston ja sen laitilan sijoittaminen suunnittelualueelle. Digita Oy on hakenut poikkeamislupaa rakentaa uusi 48 metriä korkea GSM-masto ja sitä palveleva 24,8 m² laittila tilalle 626-403-16-234 ja 626-403-16-231. Hakijalla on ennestään tilalla 626-403-16-234 harustettu masto noin 38 metrin etäisyydellä uuden maston sijainnista. Maston siirto on tarpeellinen asemakaavan toteuttamisen tarpeellisuuden vuoksi.

Suunnittelualue kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen, Pyhäjärven kulttuurimaisemiin. Suunnittelualueen itäpuolella, junaradan varrella, on maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö. Pyhäjärven rautatieaseman ympäristö rakennuksineen ovat rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaita identiteetti kohteita.

Pohjois-Pohjanmaan museon arvion mukaan maston paikan vaihtuminen suunnittelualueella ei oleellisesti vaikuta alueen maisemallisiin arvoihin eikä lähialueella sijaitsevan Pyhäjärven rautatieaseman rakennusten kulttuurihistoriallisiin arvoihin. Museolla ei ole suunnitelmaan huomautettavaa rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Vastine:

[Merkitään tiedoksi.](#)

5. Väylävirasto (5.11.2024)

Taustaa

Suunnittelualue sijaitsee Pyhäjärven keskustassa. 5800 m² suuruinen alue sijaitsee Iisalmen-Ylivieska -radan eteläpuolella. Radan pohjoispuolella sijaitsee Pyhäsalmen kuorma-alue. Varsinaisen rakennuspaikan ohjeellinen koko on n. 170 m².

Kaavamutoksen tarkoituksena on mahdollistaa uuden, 48 m korkeisen putkimaston ja sen 25 m² laittilan sijoittuminen korttelin eteläosaan. Korttelissa on tällä hetkellä vanha masto ja sen laittila, kortteli on muilta osin rakentamaton. Aluksi masto suunniteltiin rakennettavaksi kortteliin 1107 radan pohjoispuolelle, mutta vastustuksen vuoksi mastolle etsittiin uusi rakennuspaikka.

Alueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava ja muutoksenhaun kohteena oleva asemakaava. Voimassa olevassa asemakaavassa kortteli on osoitettu liikerakennusten korttelialueeksi (KL).

Väyläviraston lausunto

Väylävirasto on tutustunut asemakaavan muutosta koskeviin aineistoihin ja antaa lausuntonsa rautateiden näkökulmasta. Väylävirasto haluaa lausunnollaan muistuttaa rautatien läheisyyteen rakentamista koskevista laeista, ohjeista ja määräyksistä.

Vaikutukset rautatieliikenteeseen

Asemakaavan muutostyön vaikutukset rautatieliikenteeseen ovat melko vähäiset. Väylävirasto pitää hyvänä, että mahdollinen huoltoliikenne suunnittelualueelle on alueen eteläpuolelta, liikerakennuksen piha-alueen kautta.

Rautatien suoja-alue

Kaavoituksessa on huomioitu rautatien suoja-alue. Ratalaissa (110/2007) määritetään rautatiealue, näkemäalue ja rautatien suoja-alue. Rautatien suoja-alue ulottuu 30 metrin etäisyydelle uloimman raiteen keskiliinjasta. Suoja-alueella koskevat määräykset tulee huomioida myös aluetta rakennettaessa. Suoja-alueelle ei saa sijoittaa varastoa, aita- tai muuta rakennelmaa tai laitetta, josta tai jonka käytöstä voi aiheutua vaaraa tie- tai rautatieliikenteen turvallisuudelle taikka haittaa radanpidolle. Kielto ei koske rakennusten pitämistä asemakaava-alueella (rakennuksen määritelmä MRL 113 S). Suoja-alueella ei saa muuttaa maanpinnan muotoa eikä tehdä ojitusta tai muuta kaivutyötä siten, että muutoksesta voi aiheutua vaaraa tie- tai rautatieliikenteen turvallisuudelle taikka haittaa radanpidolle. Väylävirasto kiinnittää huomiota siihen, että väylien välittömässä läheisyydessä tehtävät maanrakennustyöt on suunniteltava ja toteutettava siten, että tien tai radan vakavuudelle, rakenteille, kunnolle ja kunnossapidolle ei aiheudu riskejä.

Hulevedet

Väylävirasto huomauttaa, että hulevesiä ei saa lähtökohtaisesti ohjata radan kuivatusjärjestelmiin vaikeuttamaan radan kuivatusta. Hulevedet eivät myöskään saa lisätä radan alittaviin rumpuihin kohdistuvaa kuormitusta. Mikäli hulevesiä ohjataan radan alittaviin rumpuihin, tulee selvittää rumpujen kapasiteetin riittävyys lisääntyville hulevesille. Myös hulevesien johtamisesta teiden tai ratojen sivuosiin on sovittava erikseen. Tarkastelut tulee tehdä seuraavan Väyläviraston ohjeen mukaisesti:

Teiden ja ratojen kuivatuksen suunnittelu (VO 93/2023). Ajantasainen ohje on aina tarkistettava ohjeluetelosta Väyläviraston verkkosivuilta (<https://vayla.fi/palveluntuottajat/ohjeluetelo>).

Raideliikenteen melu, runkomelu ja tärinä

Väyläviraston näkemyksen mukaan suunnitellulle rakentamiselle ei synny haittaa raideliikenteen mahdollisesti aiheuttamasta melusta tai runkomelusta. Väylävirasto edellyttää, että kaavoitettaessa alueita radan läheisyydessä on otettava huomioon mahdolliset junaliikenteen aiheuttamat tärinähaitat. Tärinätorjunnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota haittojen ennaltaehkäisyyn toimintojen sijoitusratkaisuista päätettäessä. Tärinälle herkkää maankäyttöä ei tule osoittaa tärinäherkille alueille ilman tärinävaimennustoimenpiteitä edellyttävää kaavamerkintää tai -määräystä. Lisätietoja aiheesta on saatavilla Ympäristöministeriön ohjeesta

Melun- ja värinätorjuntaratkaisut sekä niiden vaikutukset kaavoituksessa (Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:28, <https://julkaisutvaltionneuvosto.fi/handle/10024/165049>).

Liikenteen värinästä ja runkomelusta on lisäksi olemassa mm. seuraavat VTT:n julkaisut: Suositus liikennetärinän arvioimiseksi maankäytön suunnittelussa (VTT workingpapers 50, Espoo 2006) Ohjeita liikennetärinän arviointiin (WT tiedotteita 2569, Espoo 2011) Rakennukseen siirtyvän liikennetärinän arviointi (VTT tiedotteita 2425, Espoo 2008) Julkaisuissa on annettu värinään ja runkomeluun liittyviä suosituksia. Julkaisuja on saatavissa sähköisenä osoitteesta: <https://www.vtt.fi/julkaisut>.

Väylävirasto muistuttaa, että värinätorjuntavastuun periaatteena on vastuun kuuluminen sille taholle, jonka suunnittelemissa toimenpiteissä värinätorjuntatarve syntyy. Näin ollen Väylävirasto ei osallistu uuden maankäytön johdosta aiheutuviin mahdollisiin värinätorjunnan kustannuksiin.

Väylävirastolla ei ole muuta huomautettavaa kaavahankkeesta.

Vastine:

[Asemakaavan muutokseen lisätty yleismääräykset raideliikenteen aiheuttamasta värinästä sekä runkomelusta, ja niiden huomioimisesta rakennusten ja rakenteiden suunnittelussa sekä korttelialueen hulevesien käsittelystä.](#)

6. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (8.11.2024)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Kaavaselostuksen mukaan asemakaavamuutoksella osa korttelin 1047 tontista 1 muutetaan alueeksi, jolle saa rakentaa maston ja siihen liittyviä laittiloja. Asemakaavamuutos mahdollistaa antennimaston sijoittamisen alueelle. Asemakaavamuutos laaditaan noin 5800 m² suuruiselle alueelle Pyhäjärven kaupungin keskustan alueelle. Suunnittelualue sijaitsee junaradan eteläpuolella, junaradan ja liikerakennuksen välissä. Voimassa oleva asemakaava (kvalt 2019) ei ole toteutunut.

Kaavaselostuksesta esitetään, että direktiivilajeista ei ollut merkintöjä laji.fi:ssä hakupäivänä. Rakennustyöt olisi kuitenkin hyvä aloittaa lintujen pesimäkauden ulkopuolella. ELY-keskus katsoo, että esitetty kuvaus kaava-alueen luonnon nykytilasta ja luontoarvoista on riittämätön kaavan vaikutustenarvioinnin pohjaksi.

ELY-keskus muistuttaa, että Lajitietokeskuksen portaalin lajitieto perustuu pitkälti satunnaisiin yksittäishavaintoihin. Mikäli tietojärjestelmissä ei tällä hetkellä ole havaintopisteitä tietyltä alueelta, se ei tarkoita, ettei alueella voisi esiintyä kyseistä lajia. Tämän takia on syytä arvioida tietokantatietojen tarkastelun lisäksi suunnittelussa huomioitavien lajien (direktiivilajit, lintulajit, kasvilajit, muut mahdollisesti alueella esiintyvät suojelullisesti huomioitavat lajit) esiintymispotentiaalia hankealueella lajien elinympäristövaatimusten perusteella ja mahdollista maastaselvitystarvetta. ELY-keskus muistuttaa, että luonnonsuojelulain 76S nojalla uhanalaiset eliölajit otetaan huomioon kaavoituksessa koskevassa päätöksenteossa.

Lähtöselvityksen lajitietoauksessa on huomioitava, että haetaan lajitiedot Lajitietokeskukselta kohdennettuna aineistopyyntönä (esim. VIRVA haku), jotta saatavaan aineistoon sisältyy tarkennettuna myös karkeistettu tieto sensitiivisistä lajeista. Aineistopyynnön tunnistetiedot ja päivämäärä on ilmoitettava selvityksessä. ELY-keskus muistuttaa kuitenkin sensitiivisen lajiston paikkatietojen esittämiseen liittyvästä harkinnasta sekä julkisuuslain mukaisista salassapitovelvollisuuksista tuloksia esitettäessä, ELY-keskus toteaa, että asemakaavoituksen tulee perustua ajantasaiseen selvitystietoon.

Vastine:

Kaavaselostusta täydennetty asiantuntijan laatimalla luontoselvityksellä ja arviolla lajien esiintymispotentiaalista sekä tarpeesta tarkemmille luontoselvityksille.

